

Mnogim duhovnikom bi bilo potrebno, da bi v obilnem prostem času si belili glavo, kako bi zboljšali zelo zastarelo metodo verouka. Na misel mi pride biljenski kurat Rojec, ki je v šoli vprašal nekega dečka: Kdo je prinesel Mariji oznanenje? Deček ni vedel, zato je gledal nekam s strahom v dobro rejeno lice g. nunca. Ker je otrok le molčal, mu je začel pomagati: Gab, Gab, Gab — deček premišluje, kar se mu zasveti v glavi in odgovori glasno: Gabršček! Tableau! Ali se ni čuditi, da otroci zamenjavajo imena angeljev in politikov.

V Aschbachu na nemškem Stajerskem je bila razpisana učiteljska služba s sledečim dodatkom: „Verlangt wird ein christlich gesinnter tüchtiger Lehrer und Organist.“ Kaj ne: Mitt dem Essen wächst der Appetit!

Rešetar I.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Iz „Zaveze“. Tovariši in tovarišice! Ko smo lansko leto velikim naporom in žrtvami preosnovali naša lista „Popotnik“ in „Učiteljski Tovariš“, nas je v to najbolj bodrila zavest, da ustrezemo s tem željam ogromni večini našega učiteljstva in našim šolam. A dejstva nam pričajo, da smo se varali v marsičem.

„Učiteljski Tovariš“ ima sicer lepo število naročnikov; vendar bi jih imel po našem prepričanju lahko mnogo več. Saj nam je on v sedanjih kritičnih dneh svetovalec in kažipot neprecenljive vrednosti. Povedati pa moramo naravnost, da je zlasti mnogo tovarišic, ki imajo ob vsaki priliki kaj rade na jeziku besedo „jednakopravnost“, a kadar je isto izvajati dejansko, takrat — umolknejo.

In kako je s „Popotnikom“? Izdajanje tega priznane izbornega našega lista bo treba ustaviti, ako se razmere v kratkem temeljito ne izboljšajo.

Listu smo oskrbeli lepo obliko, dober papir; pridobili vrlih sotrudnikov, izbornih strokovnjaskih razprav; višja šolska oblastva ga priporočajo... vse nič! Tudi učiteljstva se je, žal, jel lotevati oni zli duh, kakor že mnogih stanov, da se ne ynema več v toliki meri za resno berilo. In to ni prav.

„Popotnik“ kot strogo znanstven list ima trajno vrednost za vsacega učitelja in za vsako šolo. Temeljem min. razp. z dne 15. dec. 1871 št. 2802 doseže lahko vsak učitelj, da se naroči „Popotnika“ sleherni šola. Smelo trdimo, da ako kaka šola doslej po tolikih priporočilih in priznanjih od merodajnih strani še ni naročena na „Popotnika“, je temu gotovo krivo čez mero brezbrizno učiteljstvo dotične šole. In koliko je tacih šol! — — —

Ali je res naša, s tolikim trudom osnovana organizacija tako malo vredna, da ne more zagotoviti osigurane obstoja takemu listu, kakoršen je naš dični „Popotnik“?!

Na noge tovariši, tovarišice! Ne dajmo, da bi se nam naši nasprotniki triumfujoč posmehovali — na razvalinah naše tolikrat povdarjene — zavednosti! Stóri vsak po svoji moči svojo dolžnost, in uspehi ne bodo izostali!

Vodstvo „Zeveze avstr.-jugoslovanskih učiteljskih društev“

V Ljubljani, dne 24. sušca 1901.

Predsednik:
L. Jelenc.

Tajnik:
Drag. Česnik.

Blagajnik:
Fr. Luznar.

Iz Ljubljane. Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem — je imelo zadnji občni zbor v telovadnici II. mestne deške šole. Predsednik Juraj Režek pozdravi v odborovem imenu vse zbrane ter omenja, da je bil lanski zbor nesklepčen, zaradi česar se je moralo zborovanje zaključiti

in se ni mogla izvršiti volitev novega odbora. Po § 24. društvenih pravil je moral tedaj stari odbor še za eno leto dalje prevzeti in voditi društvene posle; danes pa smo glasom tega § 24. sklepni ob vsakem številu pričujočih članov.

Prirastek novih članov je majhen in ne morem si kaj, da bi tudi letos zopet ne ponovil svojega začudenja nad toliko brezbriznostjo naših tovarišev do svojih rodbin. Kadar pa odmaje ta in oni tovariš, potem pa tarnajo uboge zapuščene vdove in sirote in nadlegujejo odbor z osebnimi in pismenimi prošnjami za podporo, a mi ji pri vsi naši dobri volji ne moremo pomagati, ker je naša dolžnost skrbeti le za vdove in sirote svojih članov in paziti, da izhajamo s tekočimi dohodki, ker glavnice brez posebno tehtnega vzroka ne smemo načenjati. Za naše društvo je sicer boljše, ako ima manj članov, toda društvo ni zato tu, da bi si samo kupičilo glavnic, ampak da se ga učiteljstvo poslužuje sebi in svojim rodbinam v pomoč.

Dalje omenja, da je neizprosna smrt letos krepko posezla v vrste naših članov; vzela nam mnogozasluznega bivšega našega predsednika mil. g. prošta dr. A. Jarca, ki je dolgo vrsto let z vso vnemo in skrbjo vodil naše društvo in ima gotovo obilo zaslug, da stoji društvo na današnjem višku. Poleg njega pa smo izgubili še dolgoletne člane in ljube tovariše nadučitelje: Jeršeta, Kogejja in Poženela. V znak hvaležnosti do svojega bivšega predsednika in v koligijalen spomin umrlim tovarišem se vzdignejo zbrani društveniki raz sedeže ter jim zakličejo: Blag jim spomin!

Konečno se spominja 70letnice presvetlega cesarja, ki ni le mogočen zaščitnik šoli in učiteljstvu, ampak tudi velik in radodaren podpornik in dobrotnik zapuščenim sirotam in vdovam. Zato pozivlja zbrane društvenike, da se tudi v tem trenutku spominjamo tega svojega velikega dobrotnika ter mu zakličemo trikrat: Slava! — čemur vsi navzoči navdušeno pritrdijo.

Ko imenuje predsednik overovateljema zapisnika gg. Leopolda Armiča in Luko Jelenca, pozove tajnika, da poda svoje poročilo v društvenem delovanju.

Tajnik g. Keclj poroča: Slavni zbor! — Lanski občni zbor je bil pravilno sklican na 5. vinotoka v telovadnici II. mestne petrazredne ljudske deške šole. Ta zbor pa ni bil sklepčen, ker se ga ni udeležilo $\frac{1}{4}$ društvenikov; od 117 udov je bilo pri občnem zboru le 27 navzočih. Vsled tega dejstva je glasom § 24. društvenih pravil opravljal društvena opravila v društvenem letu 1899/1900 stari odbor in sicer: Juraj Režek (predsednik), Jakob Dimnik (podpredsednik), Jožef Cepuder (blagajnik), Alojzij Keclj (tajnik) in odborniki: Jernej Čencič, Jakob Furlan, Anton Javoršek, Avgust Kleč in Janko Žirovnik. Tudi pregledniki računov so ostali stari, in sicer: Fr. Bahovec, Fr. Črnagoj in Fr. Schiffrer.

Došle vloge so se reševale deloma upravnim potom, deloma pa potom sej. Seje so bile: 9. listopada 1899., 12. mal. travna in 12. mal. srpana 1900.

K društvu sta pristopila v tem letu Maks Josin, učitelj v Ljubljani in Ivan Šega, učitelj v Dol. Logatcu; izstopili pa so trije in sicer: Jožef Erker, vpokojeni nadučitelj v Srednji vasi; Matej Kračman, vpokojeni učitelj v Šmarji in Ivan Tršelič, vpokojeni učitelj v Krski vasi, ker niso zadostili § 5. odstavku b) društvenih pravil, dasi so bili 9. mal. travna 1900 na to opozorjeni s priporočenimi pismi.

Umrlí so: 13./2. 1900 bivši večletni, mnogozasluzni društveni predsednik prošt dr. Anton Jarc, 24./2. 1900 Alojzij Jerše, nadučitelj v Trebnjem; 2./3. 1900 Ivan Poženel, nadučitelj na Rakeku in 12./5. 1900 Ivan Kogejja, vpokojeni nadučitelj v Idriji. Ti soustanovitelji našega prekoristnega društva naj v miru počivajo! Bodi jim blag in trajen spomin! Prirastle so torej tri vdove in sicer: gospa Alojzija Jeršetova z eno siroto, gospa Marija Poženelova s tremi sirotami in gospa Marija Kogejjeva z eno siroto: umrli pa sta vdovi: gospa Marija Belarjeva (1./3. 1900) in gospa Helena Kovščeva (21./4. 1900)

Ker vsled nesklepčnosti lanskega občnega zbora ni mogel biti nihče udnine oproščen, šteje društvo z da-

našnjim dnevom 111 plačujočih udov ter podpira 19 vdov in 27 sirot.

(Dalje.)

Iz logaškega okraja. Odbor društva učiteljev in šol. prijateljev okraja logaškega je v svojej zadnji odborovi seji na Rakeku sklenil, postaviti rajnemu tovarišu Iv. Poženelu — nadučitelju na Rakeku, nagrobni spomenik in sicer meseca rožnika ali pa mal. srpana. Dan objavi se še svoječasno. Obenem je isti odbor sklenil, napraviti letošnjo običajno letno zborovanje okraj. učit. društva v Starem trgu. Čas zborovanja se itak še določeno objavi.

Isti dan, namreč 3. sušca, sešel se je tudi pri zadnjem občnem zboru deželnega učit. društva za Kranjsko voljeni odsek radi preosnove disciplinarnega zakona. Po temeljitem in vsestranskem razmotrivanju odločil se je odsek, sprejeti oni disciplinarni zakon, katerega je sprejela „nemška učiteljska zveza“ na zadnjem občnem zboru v Avsigu in kateri zakon je objavljen doslovno v letošnji 2. št. „Deutsch-österreichische Lehrerzeitung“. Sklenilo se je dalje, da se priobči cel zakon s slovenskim besedilom v „Učit. Tovarišu“ in sicer je prevzel to delo tovariš P. Repič—Unec. Ovrgra se je pa želja pri tej seji, da bi se odsek najprej obrnil do posameznih okraj. učit. društev in sicer iz sledečih vzrokov: 1. ker se ne ve, koliko časa bode živel sedanji parlament in bi torej ona pot predolgo trajala; 2. je državnemu zboru bil že ta disciplinarni zakon predložen po držav. poslancu K. Seitzu in 3. ker bo kot državni zakon — ako bo sprejet — obvezen za vse dežele, torej se na posamezne okraje ne more toliko ozirati, ker se tudi disciplinarni zakon za uradnike — in ta učiteljski disciplinarni zakon je čisto sličen onemu — tudi ne ozira na posamezne kraje.

In slednjič se je sklenilo, naprositi „Zavezo“, da se obrne do slovenskih in hrvaških poslancev s prošnjo, da bodo podpirali disciplinarni zakon, kadar pride v razpravo, po svojej moči.

—a.

Štajersko.

Učiteljsko društvo ormoškega okraja je dne 7. sušca t. l. zborovalo Ormožu. Z veseljem je omeniti mnogobrojno vdeležbo (20), katera je znamenje zavednega učiteljstva našega okraja, da se je treba ožje združiti v teh resnih časih, ko se nam pokazujejo na vseh straneh sovražniki, sicer nekateri še prikriti, a tem nevarnejši. Okleniti se je treba drug drugega in v slogi z drugimi nam prijaznimi stanovi s poštenimi sredstvi izbojevati boj, kateri se nam je napovedal! Treba pa je, da jenja vsak separatizem: vsi za enega, eden za vse...

Glavna točka vzporeda je bilo podavanje gospoda Rajšpa. Bilo bi odveč naglašati, da je referent svojo nalogo izvrstno rešil, zakaj poznan je predobro kot izvrsten govornik ter strokovnjak na pedagogičnem polju.

S prihodnjim zborovanjem se zveže majniški izlet v Vuzmetince pri Miklavžu; dan se bode svoječasno nanznil.

Veselilo bi nas, če bi se tedaj po mogočnosti tudi s cenjenimi ljutomerskimi tovariši in tovarišicami sešli.

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Učiteljsko društvo za ptujski okraj zborovalo je dne 7. sušca. Zborovanja se je vdeležilo 28 udov in 1 gost.

Po običajnem pozdravu in nagovoru g. predsednika, ki konstatuje sklepčnost ter otvori zborovanje, se prebere zapisnik zadnjega zborovanja.

Ker dopisov ni bilo, se preide takoj k naslednji točki dnevnega reda.

G. predsednik omenja, da ima društvo le na papirju mnogo udov, v resnici jih je pa manj, zakaj nekateri tovariši-udje se malo brigajo za društvo. Nekaterniki tudi udnine ne plačujejo redno. Po raznih nasvetih se sklene, da se one ude, ki že delj časa dolgujejo udnino, opomni v „Učit. Tovarišu“. Udje, katere zadene ta opomin, naj ga smatrajo kot tretjega. Vsak ud posebej se ne bo opominjal s pismi, zakaj s tem ima društvo zopet nepotrebne stroške. Vsak prizadeti ud naj stori svojo dolžnost, sicer se bo zbrisal iz društva po § 27. društvenih pravil, ki se glasi: „kdor po preteklem društvenem letu na tri-

kratno opominjevanje blagajnikovo ne plača društvenine, izbrši se iz društva“.

Za tem je predaval g. Wesiak zelo temeljito in obširno o čebeloreji. Najprej poda g. poročevalec nekaj zgodovinskih, jako zanimivih odnošajev v zadevi čebeloreje, potem pa naglašá tudi gmotno stran čebeloreje iz lastnih izkušenj. V 13. letih imel je okroglih 1900 K čistega dobička, kar je pač vredno, da se upošteva. Na krasno izdelane stenski podobi razpravlja nadalje čudovito življenje teh prekoristnih živalic. Le žal, da ni mogel svojega govora dokončati; objubi pa, da bode nadaljeval svoj govor na majnikovem izletu ter svoja izvajanja tudi praktično pokazal v svojem čebelnjaku. G. predsednik se mu prav topla zahvali v imenu društva za temeljito razpravo.

G. Podobnik opomni potem, da nekateri udje krajnega šol. sveta ovirajo redno šolsko obiskovanje, zato prosi g. zastopnika učiteljstva v okr. šol. svetu, naj ta sproži to misel pri prihodnji seji okr. šol. sveta na dnevni red, da se stvar uravna. Isti govornik pravi nadalje, da ima „Slov. šol. Matica“ mnogo premalo udov, ker se nekateri kolegi veliko premalo brigajo za to velekoristno društvo. Goriški gg. učitelji so vsi pristopili temu društvu, naj jih posnemajo tudi naši kolegi.

Meseca mal. travna pa društvo ne bo zborovalo, priredi pa majnikov izlet k sv. Urbanu.

Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj je zborovalo dne 7. sušca. O društveni reorganizaciji je zanimivo poročal nadučitelj gosp. Alojzij Urbančič, kateri je tudi že sestavil primerna pravila. Reorganizacija po poročevalčevem načrtu je bila soglasno sprejeta in izročena posebnemu odsöku, kateri naj jo nemudoma izvrši s sodelovanjem poročevalca. Po tem načrtu naj bi se ustanovile društvene podružnice na Kanalskem, v Brdih in na Ajdovskem, katere bi zbirale vse učiteljstvo pod svoje okrilje k delovanju za blagor solstva in za ljudsko prosveto k rednim mesečnim zborovanjem. Ta ideja združevanja v manjših okrožjih je jako lepa, ker je prav lahko izvršljiva. Dobro pol ure do zemljepisnega središča v pojedinih okrožjih se lahko vsakdo potruži brez posebnih stroškov in težav.

O cvetličarstvu je predaval znani veččak gosp. nadučitelj Fran Strnad iz Črnic. Želeti je, da bi se to lepo poročilo priobčilo v enem ali drugem listu, da bi se seznanili tudi širši ljudski sloji, osobito naše narodne dame, z vzgojevanjem vrtnih cvetlic, kakor tudi z negovanjem istih v sobah po loncih.

Med raznimi predlogi se je živahno debatovalo o najnovejši uredbi učiteljskih plač, posebno o petletninah. Govorilo se je tudi o povišanju pavšalov za kurjatev radi letošnje izredno ostre in dolge zime, ter o slovenskih zastavah, katere je zahtevati za vse šole v okraju.

Okrajnemu učiteljskemu društvu želimo najlepših vspehov v boju za učiteljske stanovske pravice, za njih gmotno zboljšanje in za povzdigo naše narodne šole, proti kateri se baš v sedanjih časih pojavljajo besni sovražniki. Tesna organizacija je pač najboljša obramba. Torej na organizatorsko delo!

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani: Obresti 4.88 K. Gosp. Fran Potokar učitelj v Dragi 12 K, nabral na odhodnici dne 18. sušca t. l. v gostilni gosp. P. Turka.

Namen posvečuje sredstva. Glasilo „Slomškarjev“ piše v 6. letošnji številki v listnici uredništva: „Koleginji M. (Radovedni smo, kakšne in koliko koleginji ima g. dr. G. kot duhovnik in urednik „Sl. Uč.“): Vaše poročilo, da se je grozil nek znan ljubljanski ljudski učitelj, da Vas bodo trgali po časopisih zato, ker ste agitirali za „Slomškovo zvezo“ in Vam bode trdo